

HSS-01

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน
อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
Participation of People on Development for Strategic Plan in Kudsatien Sub-District
Administrative Organization of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province

दनัย लामकाम¹, थिननुवत् तीवणनौ², वनिसक तीधुदेथिप³ और नत्थरदेदी धुमंगकलसुरिया⁴

Danai Lamkham¹, Thinnawut Thaonao², Wanisak Phudeethip³ and Nattharadee Phumongkolsuriya⁴

^{1,2,3} รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุพนธ์

⁴ การจัดการ คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยพิษณุพนธ์

อีเมล: namedanai@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน 2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 326 คน และกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน จำนวน 35 คน ได้แก่ ตัวแทนหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลกุดสะเทียน จำนวน 20 คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน จำนวน 1 คน ตัวแทนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน จำนวน 6 คน และกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 8 หมู่บ้าน จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test (Independent Sample) และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา พบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ครัวเรือนในตำบลกุดสะเทียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ส่วนครัวเรือนในตำบลกุดสะเทียน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู 3.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรสำรวจปัญหา ความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชน ลงมติเสียงส่วนมากในการเสนอโครงการต่างๆ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมหรือเปิดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ

พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3.2) ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรจัดประชุมหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบแผนฯและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เสนอปัญหา ความต้องการ แสดงความคิดเห็นเสนอแนะระหว่างดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล 3.3) ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรหาแนวทางให้คนในชุมชนให้มีรายได้ ให้มีงานทำ ให้มีอาชีพเสริม สร้างความรักความสามัคคีกันในชุมชน ดูแลผลประโยชน์ของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนทุกคน และพัฒนาด้านสาธารณูปโภค 3.4) ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ควรให้ประชาชนร่วมประเมินผลและติดตามแผนฯ จัดเวทีให้ประชาชน มีส่วนร่วมประเมินผล จัดกิจกรรมพบปะกัน ประชาชนกลุ่มย่อย แบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งต่อไปอย่างจริงจัง

คำหลัก: การพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล, การมีส่วนร่วมประชาชน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of participation for people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District Administrative Organization, 2) To compare the participation of people on development of strategic plan in Kudsatian Sub- District Administrative Organization and 3) to study the guidelines on development of participation for people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District Administrative Organization of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province. The samples using in studying of strategic plan in Kudsatian Sub-District Administrative Organization were 326 persons from the chiefs of families in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province and purposive groups using in studying the suggestion and guidelines on development of participation for people on development of stragic plan in Kudsatian Sub-District Administrative Organization 35 persons from the the representatives of families' chiefs residing in Kudsatian Sub-District for 20 persons, the president of Sub-District Administrative Organization for 1 person , the representatives of the council of Kudsatian Sub-District Administrative Organization for 6 persons and Sub - District chiefs and villages headman from 8 villages for 8 persons. The instruments using in this study were questionnaires and semi-structure interview. The statistics using for data analysis included frequency, percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing included t-test (Independent Sample) and F-test (One way ANOVA).

The results of findings were as follows :

1) For overall of participation of people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province was in medium level. Considering on each aspect, it was founded that the aspect with the highest level was the participation on decision and the next were the aspects of participation on operation and participation on receiving the advantage as respectively. But, the aspect of the least level was the participation on evaluation.

2) The result on comparative analysis of participation of people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province was founded that the families in Kudsatian Sub-District with difference of education level and participation on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province were statistical significant different at .05 level. But, the families in Kudsatian Sub-District with difference of gender and with participation of people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province were not different.

3) The guidelines on participation of people on development of strategic plan in Kudsatian Sub-District of Sribunruang District in Nongbua Lamphu Province were as follows : 3.1) The aspect of participation on decision should be on surveys of problems, trouble and needs of people, major vote on proposing the project, communication on continuity and performance of meeting or public forum for people on participation for development of strategic plan in sub-district administrative organization. 3.2) The aspect of participation on operation should be on performance of meeting or communication for people for acknowledgement and for participation on project operation, performance on meeting for together exchanging and learning, proposing the problems, needs and giving the concepts for proposing the suggestion during operation on strategic plan of sub-district administrative organization. 3.3) The aspect of participation on receiving the advantage should be on finding the guidelines for people in community on income, getting job, supporting occupation increasing of harmony in community on lofty goal towards all of people and development on public utilities. 3.4) The aspect of participation on evaluation should be on participation of people on evaluation and following up the plan, performance the public forum for people on evaluation, performance on activity for meeting the small groups of people, performance for Questionnaires on participation and bringing the result of evaluation for improvement and development on strategic plan of sub-district administrative organization to perform further the plan as seriously.

Keywords: Development on Strategic Plan of Sub-District Administrative Organization, People Participation

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาค ส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกๆ ฝ่ายสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (2549) ในส่วนภาคราชการ การส่งเสริมการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมถือได้ว่าเป็นเงื่อนไข และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบราชการให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการ มีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่

สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศ อย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาราชการยุคใหม่ที่ เป็นราชการระบบเปิด การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของภาคราชการที่ มาจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่นจะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ ของรัฐ มีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่ แท้จริง และลดความขัดแย้งต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่ หน่วยงานภาคราชการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น (ประพันธ์ วรรณบวร, 2543 : 42 - 58)

หลักการในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นเริ่มมาจากบทเรียนของความล้มเหลว ในการพัฒนาชุมชนชนบท ที่ไม่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาแบบยั่งยืน ประกอบกับกระแสความคิดของนักวิชาการทั้งในประเทศและในระดับสากลเกี่ยวกับเรื่องของการ มีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้การพัฒนาในยุคหลังๆได้เน้นประชาชนในชุมชนเป็นเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนการพัฒนาและมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Participation) จึงเป็นประเด็นสำคัญในการพัฒนาชุมชน โดยตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 เป็นต้นมา ได้มีการกำหนดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ค่อนข้างชัดเจน (อรพินท์ ส孚โชคชัย, 2550)

การพัฒนาท้องถิ่น จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ประชาชนจะมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความรู้ ความสามารถ ความรับผิดชอบของประชาชน เมื่อเกิดการพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาชนมีส่วนร่วม ก็จะมีการบริหารงานแบบ ธรรมมาภิบาล (Good Governance) ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองสูง โครงการ กิจกรรม และการพัฒนาท้องถิ่นก็จะตรงตามความต้องการของประชาชนทำให้เกิดพลังทำให้เกิดความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ การพัฒนาท้องถิ่นก็จะเป็นไปอย่างรวดเร็ว นำความเจริญมาสู่ประเทศชาติ และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ มาตรา 16 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง คือ การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดระบบการคมนาคมขนส่ง การจัดสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การส่งเสริมอาชีพและพาณิชย์ การจัดการวิจัย ส่งเสริมกีฬาและการท่องเที่ยว การสังคมสงเคราะห์ การจัดการที่อยู่อาศัยและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การรักษาศิลปวัฒนธรรม การส่งเสริมประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดระบบ สาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะ และต้องดำเนินการ ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดการที่องค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินการพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับประชาชนมากที่สุดและมีความยั่งยืนมากที่สุดจำเป็นต้อง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การที่จะสร้างการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมต้อง ทราบก่อนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากน้อยเพียงใดและประชาชนเข้า มามีส่วนร่วมในระดับใด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน ตั้งอยู่ในเขตการปกครองของ อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบไปด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านกุดสะเทียน, หมู่ที่ 2 บ้านโนนเสถียร, หมู่ที่ 3 บ้านนาชุมแสง, หมู่ที่ 4 บ้านนาทม, หมู่ที่ 5 บ้านวังคูณ, หมู่ที่ 6 บ้านใหม่ศรีทอง, หมู่ที่ 7 บ้านกุดแท่น และหมู่ที่ 8 บ้านคลองเจริญ จำนวนประชากรในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน 6,903 คน และจำนวนหลังคาเรือน 1,751 หลังคาเรือน ตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

กุดสะเทียน พ.ศ.2566 -2570 มียุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการ 5 ยุทธศาสตร์ (ข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน พ.ศ. 2564:ออนไลน์)

จากความสำคัญดังกล่าวนำไปสู่ความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู เพื่อจะเป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู และเป็นข้อมูลของฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นำการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน เพื่อพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครรภ์เรือนในตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 1,751 ครรภ์เรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน, 2564 : ออนไลน์)
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนในตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 326 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามานะ (Yamane, 1967: 886 - 887) ซึ่งหลังจากได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีจับฉลากในหมู่บ้านเพื่อให้ได้บุคคลที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่จริง

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ เอกสารงานทางวิชาการเพื่อนำมาเป็นฐานการวิเคราะห์ และข้อมูลปฐมภูมิซึ่งได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง โดยจำแนกเป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาพฤติกรรมมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรืองจังหวัดหนองบัวลำภู และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยการจัดเวทีประชาคม (The Community forum) โดยมีเครื่องมือดังนี้

1. แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check-list) ประกอบด้วยเพศ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังปลาบ่อม อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลวังปลาบ่อม อำเภอนาวัง จังหวัดหนองบัวลำภู ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ประกอบด้วยคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น (Open-ended Question) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) หรือค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2542: 101)

1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (บุญชม ศรีสะอาด, 2542: 102)

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2542: 106)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistic) ได้แก่

2.1 t-test (Independent Sample)

2.2 F-test (หรือ One Way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ (Sheffe's Method)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	184	56.44
หญิง	142	43.56
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.44 และเป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 43.56

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	196	60.12
มัธยมศึกษา	93	28.53
ปริญญาตรีขึ้นไป	37	11.35
รวม	326	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 60.12 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.35

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์

ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเที้น อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ของ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเที้น โดยภาพรวม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.20	0.91	ปานกลาง	1
2. ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ	3.15	0.84	ปานกลาง	2
3. ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	3.09	0.87	ปานกลาง	3
4. ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล	2.85	0.94	ปานกลาง	4
รวม	3.07	0.79	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเที้น อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.07$, S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}=3.20$, S.D.=0.91) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X}=3.15$, S.D.= 0.84) และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.09$, S.D.= 0.87) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X}=2.85$, S.D.= 0.94)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุป

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเที้น อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 56.44 และเป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 43.56 ส่วนระดับการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 60.12 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 และปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.35

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$, S.D.= 0.79) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.20$, S.D.=0.91) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 3.15$, S.D.= 0.84) และด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.09$, S.D.= 0.87) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ($\bar{X} = 2.85$, S.D.= 0.94)

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย แนวการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทั้งนี้เนื่องจาก การร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจประเด็นปัญหานั้นๆ โดยการแต่งตั้งประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเป็นคณะกรรมการมีอำนาจในการตัดสินใจ (ประพันธ์ วรรณบวร, 2543 : 42 - 58) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง) (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วน ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน มีเพียงด้านการติดตามผล และประเมินผล ที่อยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล รจนา นอยปลุก (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมโดยรวมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ห่ม อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ศิริกาญจนวงศ์ (2551) วิจัย เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลโดยรวมและเป็นรายชั้น 2 ชั้น คือ ชั้นการลงทุนและการปฏิบัติงานและชั้นการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับน้อย ส่วนรายด้านอีก 2 ชั้น คือ ชั้นการค้นหาคำปรึกษาและสาเหตุ และชั้นการวางแผนดำเนินกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ครั้วเรือนในตำบลกุดสะเทียน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครั้วเรือนในตำบลกุดสะเทียน ที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง) (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรสำรวจปัญหา ความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชน ลงมติเสียงส่วนมากในการเสนอโครงการต่างๆ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมหรือเปิดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรจัดประชุมหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบแผนฯและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เสนอปัญหา ความต้องการ แสดงความคิดเห็นเสนอแนะระหว่างดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรหาแนวทางให้คนในชุมชนให้มีรายได้ ให้มีงานทำ ให้มีอาชีพเสริม สร้างความรักความสามัคคีกันในชุมชน ดูแลผลประโยชน์ของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนทุกคน และพัฒนาด้านสาธารณูปโภค และด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ควรให้ประชาชนร่วมประเมินผลและติดตามแผนฯ จัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผล จัดกิจกรรมพบปะกันประชาชนกลุ่มย่อย แบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งต่อไป อย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจาก การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับ โครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในกระบวนการนี้ตั้งแต่แรก จนถึงติดตาม และ ประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย โดยมีรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) การปรึกษาหารือ (Public Consultation) และการประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระกิตติชัย ปญญาโร (สินคง) (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะสามารถบรรลุ เป้าหมายได้นั้น ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ และ ติดตามประเมินผล เพราะโครงการแต่ละโครงการ ก็ล้วนมาจากความต้องการของประชาชนในพื้นที่ การดำเนินการโครงการต่างๆของ อบต. ไม่สามารถจัดทำได้เต็มที่อันเนื่องมาจากงบประมาณที่มีอยู่จำกัดในแต่ละปีความต่อเนื่องของโครงการเพราะมีการเปลี่ยนแปลงของการเมืองท้องถิ่น บุคลากรที่ มีไม่เพียงพอภัยธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรสำรวจปัญหา ความเดือดร้อน ความต้องการของประชาชน ลงมติเสียงส่วนมากในการเสนอโครงการต่างๆ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมหรือเปิดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรจัดประชุมหรือประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบแผนฯ และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ จัดประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เสนอปัญหา ความต้องการ แสดงความคิดเห็นเสนอแนะระหว่างดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรหาแนวทางให้คนในชุมชนให้มีรายได้ ให้มีงานทำ ให้มีอาชีพเสริม สร้างความรักความสามัคคีกันในชุมชน ดูแลผลประโยชน์ของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนทุกคน และพัฒนาด้านสาธารณสุขภาค

1.4 องค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้ประชาชนร่วมประเมินผลและติดตามแผนฯ จัดเวทีให้ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผล จัดกิจกรรมพบปะกันประชาชนกลุ่มย่อย แบบสอบถามความพึงพอใจ และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลครั้งต่อไปอย่างจริงจัง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล กุดสะเทียน อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลกับประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ ในพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

2.3 ควรมีการศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบอื่นๆ เช่น การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ทุกท่าน นายยกองค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน และขอขอบคุณผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำงานวิจัยนี้สำเร็จเรียบร้อยดี

เอกสารอ้างอิง

ประพันธ์ วรรณบวร. (2543). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล* :

กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. กรุงเทพมหานคร : ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย.

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน. (2564). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน*.

องค์การบริหารส่วนตำบลกุดสะเทียน. (2564). *ประวัติและข้อมูลสภาพทั่วไปตำบลกุดสะเทียน*. สืบค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2564, จาก

<http://kudsatian.go.th>

อรพินท์ ส孚โชคชัย. (2550). *หลักการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

Cohen, J.M. and Uphoff, N.T. (1981). *Rural development participation*. New York: concepts and measures for project design implementation and evaluation.

Yamane, Taro. (1967). *Statistic: An Introductory Analysis*. New York: Harper & row.